

sustentare possunt. Non potest autem ejusmodi studiosus stipendiarius disponere de suo Stipendio in favorem alterius.

2. Jurisdictio quoad Cassam stipendiariam ad Cancellarium Universitatis pertinet.

CASUS I. In Collegio Universitatis Burdigalensis Stipendium quoddam vacat, pro quo Jacobus pauper studiosus sollicitat: Ferdinandus autem, a quo illud dependet, aut qui saltem Jacobo id procurare potest, petit ab eo triginta florenos, quos vero Jacobus utpote pecunia destitutus daturum se nequam promittit. Ferdinandus in hoc antiquum se Collegii morem servare ait, cui omnes Stipendiarii se hucusque conformarunt; nihilominus tamen se illi daturum Stipendium vacans, quo deinceps uteretur, ut posset & vellet. Jacobus sic Stipendium consecutus est, & postmodum pecunia instructus numeravit Ferdinando triginta florenos.

3. Ferdinandus in conscientia tenetur omnia restituere. *Pontas.*

CASUS II. Candidus studiosus Grammatices in Collegio Universitatis Rhemenfis obtinuit ex favore Stipendium, et si pauper non esset.

3. Peccavit illud acceptando; & ideo tuta conscientia id retinere non potest. Tenetur illud dimittere, & omnia, quæ ex eo percepit, in favorem cujusdam pauperis studiosi restituere. *Pontas.*

CASUS III. In quodam Collegio sunt duodecim Stipendia constituta pro pauperibus studiosis e Picardia oriundis. Antonius eorum collator unum horum confert filio villici sui in Campania nato.

3. Collatio hæc nulla est. *Pontas.*

CASUS IV. Nearchus jus habet nominandi ad Stipendium 300. florenorum fundatum a Majoribus suis in quodam Collegio Parisiensi; quod, cum vacaret, non solum Balduino omnibus qualitatibus instructo, idque petenti non contulit, sed etiam sordidi lucri causa jam per duodecim annos quempiam ad illud nominare distulit. Balduinus tandem eo se provideri curavit a Papa; quod Nearchus resciscens ocyus nominavit Martialem, qui etiam possessionem ejusdem adiit paucis diebus, antequam Balduinus provisionem suam recepit. Balduinus autem ipsi litem movet, ut a Judice compellatur Stipendio cedere.

3. Balduinus absque injustitia non potest ipsi litem intentare. *Pontas.*

CASUS V. Quid agendum, quando in Universitate originariæ foundationes Stipendiorum non amplius reperiuntur? Et quænam sunt obligationes Stipendiariorum?

3. In defectu Originalium foundationis ex antiquis statutis desumendum est, in quorum favorem, num divitum num pauperum, destinata sint Stipendia; & hinc Stipendiariis divitibus non est movendus scrupulus, si ex antiquis statutis non clare colligatur, ea fundata esse pro pauperibus: nihilominus tamen Stipendiarii pro posse in intentionem fundatorum inquirent necesse est. Stipendium vendere non potest, qui id sibi retinere non vult. Stipendiarii Clerici possidere non possunt Stipendia obligationes missarum annexas habentia, & pro Presbyteris fundata. Stipendiarii tenentur persolvere preces ex fundatione præscriptas; deficientes in hoc cuinam teneantur restituere, penes Episcopum est decidere. *De Lamet.*

CASUS RESERVATI.

1. *Casus reservati* nominantur quædam gravia & externa peccata, a quibus absolvendi jus sibi reservavit Papa, aut Episcopus, aut alius Superior Ecclesiasticus: quocirca reservatio casuum nihil aliud est, quam restrictio jurisdictionis quoad absolutionem quorundam peccatorum.

2. De Casibus Papæ reservatis sermo recurret in decursu hujus Tituli. Quoad Casus Episcopis reservatos, exclusis Parochis aliisque Confessariis, non datur determinatus a jure numerus; sed prudentiæ eorum relinquitur, ut eos sibi Casus reservent, quorum reservationem pro bono spirituali fidelium sibi subditorum magis expedire judicaverint.

3. Diximus: *peccata externa*; quia peccata interna, quantumvis enormia, inter Casus reservatos non numerantur: Ecclesia enim non judicat nisi de sibi cognitis.

4. Quilibet sacerdos per Ordinationem suam accepit plenam potestatem indiscriminatim absolvendi a quolibet peccato; & Ecclesia tantum suspendit exercitium hujus potestatis ad tempus, aut in perpetuum. Sed, cum ea non velit quemquam e suis perire, declaravit, a quolibet sacerdote, etiam suspenso, interdicto, aut excommunicato peccatorem quemlibet in articulo mortis valide ac licite posse absolvi, dum alterius Confessarii approbati copia non est.

5. Episcopi possunt absolvere ab omnibus peccatis Papæ reservatis, & ab excommunicatione iis annexa, cum peccata hæc

hæc sunt occulta. In Ecclesia Orientali nullus Casus est reservatus; nam quilibet sacerdos potest exercere potestatem in ordinatione acceptam, ac cuilibet pœnitenti liberum est primo, quem deligere placuerit, sacerdoti peccata confiteri.

CASUS I. Quæritur, num Presbyter legitime approbatus ab Episcopo ad audiendas in aliqua civitate confessiones possit vi hujus approbationis absolvere pœnitentes ab omnibus indiscriminatim peccatis.

ꝛ. Nec licite nec valide absolvit a peccatis, quorum absolutionem Ecclesia sibi reservavit. Opposita sententia falsa est, tendit ad destructionem autoritatis Episcopalis, & adversatur decretis Conciliorum, ac doctrinæ Patrum omniumque Theologorum. *Pontas.*

CASUS II. Polydorus Episcopus, ut primum consecratus est, per statutum Synodale sibi reservavit viginti peccatorum genera.

ꝛ. Hæc reservatio, eoquod facta sit per Statutum Synodale, subsistit etiam post mortem ipsius, usquedum a successore revocata fuerit. *Pontas.*

CASUS III. Duo Doctores, Gallus ac Italus, disputabant inter se de Casibus in Bulla Cœnæ reservatis, quæ quotannis in die Cœnæ Domini in præsentia Summi Pontificis promulgatur. Gallus assererat, eam non obligare ubique in conscientia: Italus econtra oppositum tuebatur.

ꝛ. Bene sentit Gallus: hæc Bulla enim, quæ continet viginti genera excommunicationum, in pluribus regionibus non obligat quoad forum conscientia; in quo optimi Authores, etiam Romæ recepti, conveniunt. *Pontas.*

Nota. Bulla hæc ab aliquot annis nec Romæ amplius fuit promulgata.

CASUS IV. Paternus Presbyter approbatus pro Casibus reservatis recepit a Calvinista quodam abjuramentum hæresis, eumque tam ab hæresi quam ab aliis peccatis absolvit.

ꝛ. Nisi specialiter id ipsi ab Episcopo commissum fuit, absolutio est nulla. *Pontas.*

CASUS V. Anselmus Religiosus cujusdam Ordinis reformati, & approbatus ab Episcopo ad excipiendas confessiones in sua Dicecesi obtinuit Breve Pontificium, quo ipsi conceditur potestas absolvendi a Casibus Pontifici reservatis.

ꝛ. Vi hujus Brevis Pontificii non potest absolvere a Casibus Episcopo reservatis. *Pontas.*

CASUS VI. Firmilianus habet potestatem absolvendi ab omnibus Casibus reservatis.

ꝛ. Si pœnitens commisit quoddam peccatum, quod annexam habet excommunicationem, non potest eum a culpa absolvere sacramentaliter, nisi prius absolutus sit ab excommunicatione: & nisi Firmilianus habet specialem licentiam ab excommunicatione absolvendi, debet hunc pœnitentem ad legitimum Superiorem remittere. *Pontas.*

CASUS VII. Augustinus Confessarius Regularis potestne valide absolvere venientes ex aliis Dioecesebus a Casibus ibi reservatis, qui tamen in Dioecesi Confessarii reservati non sunt; maxime si bona fide ad confessionem accedant, sive dein ex devotione, sive peregrinationis causa.

ꝛ. Potest. Si autem in aliam Dioecesin venirent expresse in fraudem reservationis factæ a proprio Episcopo, non possit eos absolvere. *Pontas.*

CASUS VIII. Gerardus cum altercassetur in Ecclesia cum suo Parocho, inflixit ei alapam eo ipso tempore, quo indutus superpelliceo & stola die festo ibat ad cantandas vespas.

ꝛ. A nullo alio potest absolvi, præterquam a Papa; nisi in articulo mortis, aut si ex legitimo impedimento non possit adire Romam. Sunt autem Papæ reservata peccata sequentia, si sunt publica. 1. Retentio falsarum Bullarum, nisi intra viginti dies post acquisitam de falsitate notitiam rejectæ fuerint. 2. Violenta percussio Clerici aut Religiosi, quamvis violentia tantum sit mediocris. 3. Simonia aut confidentia realis. 4. Pravitas incendiaria denunciata. 5. Furtum rerum sacrarum Ecclesiæ cum effractione portarum, ferarum, aut aliarum clausurarum post denunciationem. 6. Benedictio matrimonii aut administratio extremæ unctionis aut viatici facta a Religioso sine permissione Episcopi. 7. Vis illata Sacerdoti ad celebrandum in loco interdicto. 8. Quando quis excommunicatus aut interdictus recusat exire ab Ecclesia durante servitio divino. 9. Quando quis est excommunicatus ob vexationem Superiori illatam, & per duos menses in eo statu permansit, quin absolutionem petierit. 10. Quando quis pertinaciter communicat cum persona, quam scit esse excommunicatam a Papa. *Pontas.*

CASUS IX. Petrus commisit peccatum Papæ reservatum; sed quia est occultum, ipsi dictum est, quod non teneatur recurrere Romam, sed possit absolvi ab Episcopo.

R. Bene ipsi dictum est : Episcopus enim potest eum absolvere in hoc Casu. *Pontas.*

CASUS X. Epimachus vir doctissimus Romæ, quo se contulerat, a Papa per Indultum obtinuit facultatem absolvendi ab omnibus Casibus Sedi Apostolicæ reservatis. Redux in suam Diocesin, obtenta approbatione Ordinarii, absolvit Leandrum a Casu Pontifici reservato, qui erat confessio falsæ Bullæ Apostolicæ. Verum paulo post Leandro suboritur dubium, num potuerit Epimachus etiam ab excommunicatione absolvere; quam sciebat annexam suo crimini.

R. Non est, cur Leander sibi scrupulum moveat: valide enim est absolutus etiam ab excommunicatione. *Pontas.*

CASUS XI. Hortensius Officialis per Rescriptum Pontificium obtinuit potestatem absolvendi ab omnibus Casibus Sacræ Sedi reservatis. Potestne hanc potestatem subdelegare alteri?

R. Si Hortensius in Rescripto Pontificio solum designatur per Dignitatem Officialis, quam gerit, poterit suam potestatem subdelegare: verum si designatur nomine suo proprio, Indultum tantum est personale, & non potest subdelegari concessa potestas. *Pontas.*

CASUS XII. Rollandus approbatus ad audiendas confessiones in quadam civitate, reperit ibi poenitentes ex variis Diocesibus, seque accusantes de peccatis, quæ Rollandus scit reservata esse in eorum Diocesibus.

R. Potest eos valide absolvere ab omnibus peccatis reservatis in eorum Diocesibus, si eadem peccata in Diocesi Confessarii reservata non sunt; idque, etsi a proprio Episcopo non sit approbatus pro Casibus in sua Diocesi reservatis: nisi poenitentes ejusmodi veniant in fraudem, animo scilicet declinandi jurisdictionem suorum Episcoporum. *Pontas.*

CASUS XIII. Honoratus simplex Confessarius habitans in Parochia quadam obtinuit ab Episcopo potestatem absolvendi ab omnibus Casibus in Diocesi reservatis; quam potestatem per plures annos exercitam, adhuc continuavit post mortem Episcopi.

R. Absque peccato a Casibus reservatis absolvere non potuit post mortem Episcopi: delegata enim potestas ipsius per mortem Episcopi finita est, absolutionesque sic collatæ nullæ sunt & invalidæ. Non tamen locum habet hæc regula in Poenitentiariis, in quibus hæc potestas per mortem Episcopi non exspirat. *Pontas.*

NOTA. Hæc responsio non videtur esse satis fundata, neque sufficienter cavere de sequelis gravissimi momenti exinde orituris: posset enim contingere, ut ejusmodi Confessario diu non innotescat mors Episcopi sui. Accedit, quod per continuationem potestatis ab antecessore concessæ nil decedat juribus successoris, cum hic eam possit pro libitu revocare.

CASUS XIV. Queritur, an Archiepiscopus habeat potestatem absolvendi Diocesanos sui Suffraganei a Casibus reservatis a Suffraganeo, aut a censuris.

R. Non potest talem absolvere sine consensu Episcopi. Verum quidem est, quod jus Metropolitanum tribuat aliquam jurisdictionem in diocesanos Suffraganeorum; sed hanc exercere tantum potest in Casu appellationis, & dum visitationem generalem suæ Provinciæ instituit in regionibus, in quibus ea in usu est. *Pontas.*

CASUS XV. Hidulphus Diocesanus Limovicensis, qui commiserat duo peccata reservata Ordinario suo, abito animo confitendi in Diocesin Claromontanam, in qua sciebat peccata illa non esse reservata.

R. Si abito in fraudem legis, confessio ipsius nulla est. Notandum tamen, dari certos Casus Episcopo tantum reservatos a jure communi; & ab his poterit quis absolvi ubique a Confessario, qui habet potestatem absolvendi a Casibus in Diocesi Confessarii reservatis; absolutioque est valida. Alii autem Casus sunt, quos ipse Episcopus nominatim & particulariter sibi reservat; & ab his in aliena Diocesi valide quis absolvi non potest, nisi ad illam Diocesin accesserit bona fide, & ex legitimis rationibus. *Pontas.*

CASUS XVI. Chrysofomus reus plurium peccatorum mortalium, quorum unum reservatum erat Episcopo, absolutus est ab aliquo Confessario tantum quoad Casum reservatum; quoad reliqua vero peccata, quæ omnia audiendi tempus deerat huic Confessario, remissus est pro obtinenda absolutione ad suum Confessarium ordinarium. Vel sic: Chrysofomus primo absolutus est a peccatis non reservatis, & pro absolutione a reservato remissus ad Superiorem.

R. Confessarius iste nec licite nec valide potuit absolvere Chrysofomum a peccatis non reservatis; sed debuisset illum remittere ad Superiorem, ut ab eo deposita confessione integra absolutionem reciperet ab omnibus peccatis suis; aut debuisset a Superiore petere specialem facultatem illum absolvendi simul a peccato reservato & a reliquis peccatis. *Pontas.*

CASUS XVII. Bertrandus Presbyter degens in Parochia quadam excipit confessionem Justini habentis Casum reservatum; cumque ab eo absolvendi licentiam non haberet, pro ea obtinenda adit Vicarium Generalem; qui, concedo tibi, inquit, facultatem absolvendi a Casu reservato, sed ea tantum conditione, ut, postquam poenitentem absolveris, injungas ei, ut se mihi sistat, & peccatum suum reservatum extra poenitentiae tribunal declaret; tum ut ille ad salutem suam magis confundatur, tum quia necessarium mihi videtur scire, quænam ex peccatis reservatis frequentius in Dicecesi committantur, possimque afferre remedium.

ꝛ. *S. Beuve* respondet, Bertrandum non solum in conscientia non teneri, sed etiam nec posse hanc conditionem implere. Sed huic opinioni subscribendum non esse censeo; quia primo facultas absolvendi a Vicario Generali concessa est tantum conditionata; ex quo sequitur, illam esse nullam, si conditio non fuerit adimpleta. Secundo reservatio propterea instituta est, ut status peccati peccatori fiat magis onerosus ac difficilior; consequenter poenitens nullam habet causam conquerendi de conditione, sub qua ipsi offertur absolutio, sic, ut si illam recuset, non sit absolvendus; si vero eam sincere acceptet, valide absolvatur. Quodsi postea mutet voluntatem, ac conditionem adimplere negligat, committit novum peccatum mortale, de quo tenetur se accusare in confessione, quam proxime depositurus est. *Pontas.*

CASUS XVIII. Lælius Parochus tempore Paschali confessiones suorum parochianorum excipiens reperit in Dominica Quasi modo inter eos aliquem, qui Casum reservatum incurrit; erat is pauper agricola, ætatis octoginta annorum, & duodecim milliaribus distans ab Urbe Episcopali. Hic cum nec Episcopum adire, nec sine absolutione dimissus ad Communionem paschalem accedere posset, absolvit eum Parochus sub hac formula: *in quantum possum, & tu indiges*, usque dum tempus & occasionem haberet recurrendi ad Superiorem.

ꝛ. Lælius peccavit graviter sic eum absolvendo; absolutioque est invalida. *Pontas.*

CASUS XIX. Gracilianus emit Rothomagi salem pro se & quinque aut sex aliis personis, quibus eum distribuit. Accusatus vero a Mathurino, cui nihil dederat, coram Judice, ut ad multam condemnaretur, eoquod egisset contra legem prohibentem salem emi pro pluribus quam duabus personis, jurat, se tantum emisse pro duabus personis. Est autem Rotho-

thomagi reservatum falsum testimonium coram Judice, seu perjurium.

ꝛ. Hoc falsum testimonium non est Casus reservatus, si Episcopus in reservatione non expressit, se velle id reservare etiam in propria causa. *Pontas.*

CASUS XX. Tiburtius Archidiaconus Ecclesie Cathedralis expressam ab Episcopo facultatem obtinuit eligendi sibi confessarium, quem voluerit. Poteritne ab eo absolvi a Casu in Dicecesi reservato, quem incurrit?

ꝛ. Confessarius iste nullam habet potestatem Tiburtium absolvendi ab hoc peccato, nisi expressam ad hoc licentiam habeat, approbatusque sit pro Casibus in Dicecesi reservatis. *Pontas.*

CASUS XXI. Mathurinus Parochus ad S. Obidium incidit in Casum reservatum Episcopo: distat autem tam ab Episcopo quam Poenitentiario plusquam duodecim milliaribus; urget insuper obligatio celebrandi in quadam Dominica, ne adest alius sacerdos, qui vices ipsius suppleat.

ꝛ. Hic ipsissimus Casus est, de quo loquitur Concilium Tridentinum. Potest celebrare sine confessione, postquam se ipsum excitaverit ad veram contritionem, & firmum propositum conceperit quantocyus recurrendi ad Episcopum, aut ad alium, qui habet potestatem absolvendi a reservatis. *Pontas.*

NOTA. In defectu talis Confessarii posset absolvi ab alio Confessario directe a peccatis non reservatis cum onere se sistendi Superiori ratione Casus reservati pro absolutione etiam directa.

CASUS XXII. Onesimus parochianus ad S. Aularium habens Casum reservatum Episcopo, accedit tempore paschali Vicarium Generalem aut Poenitentiarium.

ꝛ. Absque permissione sui Parochi potuit accedere Vicarium Generalem, aut Poenitentiarium, aut alium Confessarium, qui in Ecclesia Cathedrali approbatus est pro Casibus reservatis. Idem dicendum, etsi Onesimus nullam haberet Casum reservatum. Id solum Parocho relinquitur, ut exigat a parochiano suo testimonium, quo absolvens testetur de confessione sibi deposita. *Pontas.*

CASUS XXIII. Cerbonius petiit ab Episcopo facultatem absolvendi quempiam suorum poenitentium a Casu, quem existimabat reservatum, & quem in specie non declaravit Episcopo. Hanc obtinuit, sed postea agnovit, peccatum illud non esse de numero Casuum reservatorum.

R. Vi hujus permissionis ab Episcopo obtentæ non potest hunc pœnitentem valide absolvere a Casu reservato, quem postea incurrerit. *Pontas.*

CASUS XXIV. Benignus Presbyter per ignorantiam aut inadvertentiam absolvit pœnitentem a Casu reservato, qui habuerit a Superiore potestatem absolvendi.

R. Si hunc pœnitentem non noverit; & hinc eum monere non possit de commisso errore, Benigno nil aliud superest, quam ut agat pœnitentiam de peccato suo, Deumque roget pro salute pœnitentis hujus. *Pontas.*

CASUS XXV. Romana fœmina nobilis confessã tempore Jubilæi persuadetur a Confessario, ut pro securitate conscientie suæ deponat confessionem generalem. Itaque ad eam se præparat omni conatu possibili, eaque deposita absolutionem recipit. Jubilæo jam finito meminit ejusdam peccati Episcopo aut Papæ reservati, quod ex oblivione nec in Jubilæo, nec prius unquam confessã fuerat.

R. Confessarius potest eam valide absolvere ab hoc peccato etiam post Jubilæum. Si tamen oblivio fuisset gravior culpabilis, hæc absolutio foret nulla. *Pontas.*

CASUS XXVI. Si Romana confessã fuisset Pœnitentiariorum Casum reservatum extra tempus Jubilæi, & in ea confessione ex oblivione omisisset alium casum reservatum, quem incurrit, cuique annexa est excommunicatio major. Quid tunc dicendum?

R. Si ejus oblivio non provenerit ex defectu examinis, valide absolvi poterit a suo Confessario ordinario. *Pontas.*

CASUS XXVII. Bulla quædam Pontificia concedit Indulgentias plenarias confitentibus & communicantibus ac simul Hospitale quoddam visitantibus in nonnullis diebus festis in Bulla expressis, addito privilegio, ut, qui tali die animo lucrandi Indulgentias confessi fuerint, a quovis Confessario approbato absolvi possint ab omnibus Casibus reservatis Ordinario.

R. Si Bulla promulgata fuit servata debita forma jussu Episcopi, quilibet Sacerdos ad audiendas confessiones approbatus poterit uti hac gratia a Pontifice concessa. *Pontas.*

CASUS XXVIII. Genucius Religiosus ex Ordine Mendicantium absolvit ab omnibus Casibus reservatis Episcopo vi quorundam privilegiorum a pluribus summis Pontificibus suo Ordini concessorum.

R. Si non habet specialem facultatem ab Episcopo sibi concessam, nec valide nec licite potest absolvere. *Pontas.*

CASUS XXIX. Bertolphus Prior est in possessione absolvendi a Casibus Episcopo Diocesano per plura antiqua Statuta

tata reservatis, prout & immediati prædecessores ejus ab iisdem a quinquaginta jam annis absolverunt.

R. Non potest valide absolvere sine approbatione speciali & expressa Episcopi: consuetudo enim nunquam inducit præscriptionem adversus jurisdictionem Episcopi. *Pontas.*

CASUS XXX. Leontius Abbas Regularis, quamprimum Abbatie suæ possessionem adiit, viginti species peccatorum sibi reservavit.

R. Reservatio hæc nec justa est nec Canonica; & hinc propria voluntate & autoritate non potuit tot sibi peccata reservare. Haud abs re erit indicare hic Casus, quos vi Decreti Clementis VIII. Superiores regulares sibi reservare possunt. Sunt autem sequentes. 1. Veneficia, incantationes, sortilegia. 2. Apostasia a Religione sive habitu dimisso sive retento. 3. Nocturna ac furtiva e monasterio seu conventu egressio, etiam non animo apostatandi facta. 4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. 5. Juramentum falsum in judicio regulari seu legitimo. 6. Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum, post animatum foetum, etiam effectu non secuto. 7. Falsificatio manus aut sigilli Officialium monasterii aut conventus. 8. Furtum de rebus monasterii seu conventus, in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus. 10. Occisio aut vulneratio, sive gravis percussio cujuscumque personæ. 11. Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum a Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores. *Pontas.*

CASUS XXXI. Mævius emissa professione solemnii Lapsus est in voluntariam pollutionem.

R. Si Superior sibi reservavit lapsus carnis opere consummatus, etiam hoc peccatum vere Superiori reservatum esse existimandum est. Quod autem attinet ad simplicem tactum impudicum secum, aut cum muliere, voluntarie quidem, sed citra pollutionem admittum; dicendum videtur, non esse peccatum Superiori Regulari reservatum. *Pontas.*

CASUS XXXII. Athanasius Superior Monasterii prohibuit Religiosis suis quædam peccata in Decreto Clementis VIII. non comprehensa sub pœna excommunicationis ipsa facto incurrendæ, cujus absolutionem sibi reservavit.

R. Probabile est, & unice tenendum, Superiorem non habere potestatem sic faciendi, eumque sic faciendo agere contra tenorem Decreti & intentionem Clementis VIII. *Pontas.*

NOTA. In Decreto Clementis VIII. expresse dicitur, quod Superiores præter undecim Casus expressos possint etiam alios reservare, dummodo non omnes simul referent.

CASUS XXXIII. Humbertus Religiosus ex Ordine quodam reformato incidit in Casum reservatum Episcopo, non autem reservatum in Ordine suo.

ꝛ. Confessarius ordinarius monasterii potest eum valide & licite absolvere. *Pontas.*

NOTA. Id verum, si Episcopus declaraverit, se reservatione noluisse comprehendere Religiosos, præsertim suæ jurisdictioni subditos.

CASUS XXXIV. Domicius cum Blæfilla uxoris suæ forore dormiente copulam habuit. Ab ea se retraxit ante feminis effusionem, & extra vas effudit.

ꝛ. Hoc peccatum in Diocæsi, ubi incestus inter consanguineos est reservatus, non est reservatum; quia Domicius non peccavit cum consanguinea, sed cum affine, & quia ex tali copula, quæ est incompleta, non contraxit cum uxore affinitatem, semine emisso extra vas. *Pontas.*

CASUS XXXV. Capitulum cujusdam Ecclesiæ Cathedralis habet commune jus cum suo Episcopo suspendendi & excommunicandi Canonicos sui Capituli. Præter hæc a longo jam tempore est in possessione absolvendi a Casibus Episcopo reservatis, & censuris a jure latis; constituit etiam in hunc finem Pœnitentiarium, qui hanc potestatem exercent.

ꝛ. Etsi potestas suspendendi & excommunicandi Canonicos sit legitima; non tamen habet potestatem absolvendi a reservatis, aut eam committendi alteri. Antiquitas non suffragatur huic usurpationi, sed eam reddit adhuc magis injurtam, magisque condemnabilem. *Pontas.*

CASUS XXXVI. Raymundus Episcopus concessit olim suo Capitulo privilegium absolvendi a Casibus reservatis. Decanus Capituli, qui simul erat Parochus, prætendebat ex officio & vi Tituli sibi competere jus hanc potestatem exercendi absque speciali commissione.

ꝛ. Capitulum jure reclamat, nisi in privilegio expresse contineatur, quod Decanus hanc potestatem possit exercere propria autoritate. *Pontas.*

CASUS XXXVII. Eustadius Presbyter approbatus ad audiendas confessiones Parocho cuidam se offert in Vicarium; a quo etiam recipitur, sed ea conditione, ut eos parochianos non absolvat, sed ad se remittat, qui diebus Dominicis & festis tempus pomeridianum in caupona transigunt.

ꝛ. Si Eustadius approbatus non fuit, nisi sub hac clausula ordinaria, *de consensu Parochorum*, tenetur se subicere conditionibus a Parocho positis. Quia tamen talis reservatio est prorsus inconsueta, possitque parochianorum animos alienare a suo Pastore, nunquam a Parocho tentanda est sine consensu Episcopi. *Pontas.*

CASUS XXXVIII. In Gallia exstat monasterium quoddam Monialium exemptum a jurisdictione Episcopi, & sui Ordinis, ac immediate subjectum Sedis Apostolicæ; regitur tamen in Spiritualibus ab Episcopo tanquam Delegato Papæ, qui proin vi suæ delegationis ipsis constituit Confessarios sæculares.

ꝛ. Moniales istæ subsunt reservationi Casuum factæ ab Episcopo tanquam legitimo suo Superiore: exemptio earum se non extendit usque ad independentiam, & omnis potestas Confessariorum, quos habent, penitus dependet ab Episcopo, qui eos approbando jus habet limitandi potestatem eorum, prout ipsi expedire videbitur. *Pontas.*

CASUS XXXIX. Quid adhuc animadvertendum circa Casus reservatos?

ꝛ. *Sequentia.* 1. Solum peccatum externum reservationi obnoxium est, non vero quod sola cogitatione committitur.

2. Superior potest sibi quædam peccata reservare.

3. Reservatio est subtractio jurisdictionis facta a Superiore adimente Sacerdotibus simpliciter approbatis facultatem absolvendi a quibusdam peccatis; eaque pro se odiosa habenda est tam ex parte ministri, quam ex parte pœnitentis.

4. Dari in Ecclesia potestatem reservandi quædam peccata, est articulus fidei juxta Concilium Tridentinum.

5. Alii Casus sunt reservati ratione excommunicationis annexæ; & alii præcise ob suam gravitatem intrinsicam.

6. Ingens discrimen est inter Casum reservatum & censuram; ille enim ipsum peccatum est, hæc autem pœna peccati. Irregularitas non est inter Casus reservatos referenda, prout nec vota. Dantur etiam Casus reservati, quibus censura est annexa.

7. Discrimen pariter est inter Casus Papæ reservatos, & reservatos Episcopo; prioribus enim semper annexa est excommunicatio. Confessarius, qui habet potestatem absolvendi a Casibus Papæ reservatis, potest simul absolvere a Casu reservato, & a censura, nisi ejusmodi Casus aut censura sint etiam reservati Episcopo.

8. Non est ullus Casus reservatus pro iis, qui pœnitentiam annos nondum attigerunt.

9. Reservatio semper restringenda est, & nunquam extendenda.

10. Cum excommunicatio Casui reservato annexa est, eaque lata in eos, qui committunt aut commiserunt aliquod crimen, ab iis non incurritur, qui iussione aut consilio ad crimen cooperati sunt, nisi in reservatione Casus id exprimat.

11. Quando excommunicatio principaliter lata est contra eos, qui pravam aliquam actionem perpetrant, & dein minus principaliter contra eos, qui eidem favent, aut opem præstant, ut perpetretur, tunc ad incurrendam censuram requiritur, ut ea actio sit actu perpetrata.

12. Quando censura quædam profertur in eos, qui *presumpserint*, aut *eo temeritatis devenerint*, ut actionem prohibitam perpetrent, aut *scienter* eam perpetrant, tunc non incurritur censura, si ea actio ex metu, aut ex alio passionis motu (excepta superbia) aut ex ignorantia crassa aut affectata perpetratur.

13. Si dubium est, utrum peccatum sit reservatum, nec ne; sive sit dubium juris, sive dubium facti, probabilius reservationi locus non est; ad incurrendam enim reservationem requiritur, ut peccatum sit sufficienter consummatum.

14. Si quis committit peccatum, quod actu in Dicecesi reservatum non est, fit tamen reservatum per novum mandatum Episcopi, antequam ab eo fuerit absolutus, non potest amplius a simplici Confessario absolvi.

15. Omnes Casus Papæ reservati, quando sunt occulti, aut ab iis commissi, quibus moraliter impossibile est ad Papam recurrere, haberi debent pro reservatis Episcopo.

16. Non possunt determinari Casus, quos Episcopus præ aliis sibi reservare debet: unice enim in reservatione Casuum attendendum est ad mores populi, & pro ratione eorum Casus reservandi sunt, quos magis opportunus judicaverit Episcopus. *Fromageau.*

CASUS XL. Quænam Regulæ observandæ circa absolutionem a Casibus reservatis?

1. Sequentes: 1. In articulo mortis nullus Casus est reservatus.

2. Absolutio, quam simplex sacerdos in articulo mortis constituto confert, valida est.

3. Qui peccata sua confessus est sacerdoti habenti potestatem absolvendi a reservatis, & in ea confessione unum aut plura peccata reservata ex inculpabili oblivione omisit, eorum reservatio sublata est.

4. Potest quis peccata sua reservata confiteri simplici Confessario approbato, si alius habens potestatem a reservatis absolvendi repetiri non potest, sicque alias præberetur scandalum.

5. Simplex Confessarius non potest pœnitentem absolute a peccatis non reservatis, & pro absolutione a reservatis remittere ad Superiorem; neque Superior in hoc Casu eum potest absolute solum a reservatis, & quoad non reservata eum remittere ad alium simplicem Confessarium; sed tollenda a Superiore est reservatio, ut pœnitens ab alio Confessario approbato possit absolvi simul a reservatis & non reservatis.

6. Pœnitens deponens confessionem generalem, in eaque confitens quædam peccata reservata, de quibus in privatis confessionibus jam fuit absolutus, potest a quolibet Confessario approbato absolvi.

7. Si quis incidit in peccatum reservatum, bona fide ignorans esse reservatum, imo ne quidem peccasse se existimans; tunc sicut ne quidem peccato, sic multo minus locus est reservationi: ut enim peccatum reservatum sit, mortale esse debet, quod non est in hoc Casu. Si vero sciret se peccasse, etsi peccatum hoc reservatum esse ignoraret, tamen reservationem incurreret, & absolvi non posset nisi a Confessario habente potestatem absolvendi a reservatis.

8. Simplex Confessarius approbatus potest absolute pœnitentem bona fide accedentem a peccato, reservato quidem in Dicecesi pœnitentis, non autem reservato in Dicecesi Confessarii. Neutiquam vero potest eum absolute a peccato reservato in Dicecesi Confessarii, licet peccatum illud reservatum non sit in Dicecesi pœnitentis.

9. Quando peccatum certo reservatum est, & Confessarius dubitat, num habeat potestatem absolvendi, pœnitens remitti debet ad Superiorem.

10. Vagi, mercatores, milites, itinerantes tenentur Casibus, ubi existunt. *Fromageau.*

CASUS XLI. Quidam commisit peccata reservata in Dicecesi, ubi ingressus est Ordinem Religiosum exemptum, in quo hæc eadem peccata per Constitutiones Ordinis reservata sunt. Confitetur pridie ante Professionem suam, aut biduo post. Teneturne Confessarius ipse absolvendi facultatem petere a Superiore Ordinis, aut ab Episcopo, aut ab utroque?

1. Sufficit, si eam petat a Superiore Regulari. *Fromageau.*

Vide *Absolutio. Approbatio. Confessarius. Confessio.*

CATHOLICUS.

CASUS. Catholicus apud acatholicum in servitiis se detinens potestne jussus ab hero suo servitia obire Religioni Catholicae adversantia, v. g. parare carnes diebus ab Ecclesia Catholica prohibitis?

R. Tuta conscientia non potest ejusmodi servitia præstare; quia sic cooperaretur ad actionem, quæ sine violatione legis assumi non potest. *Fromageau.*

NOTA. In urbibus & locis mixtæ religionis habentis publicum exercitium per leges toleratum id posset concedi ex præsumpta licentia Ecclesiæ circa leges Ecclesiasticas, dummodo absit periculum perversionis, quod in famulabus plebesorum Dominorum est generale.

CAUPO & CAUPONA.

Caupona est locus ad ministrandum viatoribus & peregrinis cibum, potum, & quandoque etiam lectisternium destinatus. Qui ista omnia in tali domo subministrat, dicitur *Caupo*.

Caupones tenentur 1. res suæ custodiæ commissas fideliter custodire, suisque possessoribus denuo incorruptas restituere. 2. Neminem pro capiendi cibo aut potu admittere durante Officio divino. 3. Non nisi per unicam noctem domi suæ retinere homines vagabundos & ignotos absque intrusione ad Magistratum. 4. Non possunt facere ullum contractum censualem de iis, quæ bonam fidem absque præserti pecunia suppeditarunt in pane, vino, carnibus, aliisque obsoniis. 5. Non possunt ichthyocollam aut alia medicamenta vino immiscere.

Caupona omnibus Clericis, exceptis itinerantibus, est interdita, & quidem in omnibus fere Dicecesibus sub pœna suspensionis.

Generaliter loquendo caupones tuta conscientia in sua negotiatione nihil possunt committere, quod bonis moribus aut legibus Ecclesiæ adversetur. Sic non possunt vinum aut esculentum carius vendere peregrinis, quam incolis loci, quin peccent contra justitiam.

CASUS I. Marius Caupo vel Convivator in quadragesima cœnam paravit omnibus cauponam accedentibus, licet certus esset, plures e convivis obligari ad jejunium, quod etiam facile observare possent. Cum in Paschate confiteretur, Confessarius ipsi absolutionem denegat, nisi promittat, nemini

ni

ni se posthac paraturum cœnam, quem noffet ejus ætatis ac status esse, ut ad jejunium teneatur.

R. Bene agit Confessarius, quidquid etiam excusationis afferat Marius. *Pontas.*

CASUS II. Frobertus Caupo ordinarie vinum vendit, bibendumque apponit diebus Dominicis & Festis, & tempore divini servitii non solum peregrinis & viatoribus, sed etiam incolis loci; quia non existat prohibitio Episcopi Dicecesani, nec statutum Politicum hac super re.

R. Transgreditur Frobertus leges Ecclesiæ, & graviter peccat; extra casum, quo loci incola haberet urgens negotium cum itinerante, quem in alio loco aut alio tempore hand facile convenire posset. *Pontas.*

CASUS III. Fulgentius Caupo observat, seique ab experientia, duos viros, quotiescumque apud se divertunt, inebriari plerumque, quando bibunt quatuor mensuras vini.

R. Graviter peccat, si in ea quantitate ipsis vinum apponat. *Pontas.*

CASUS IV. Franciscus Caupo vinum & carnes itinerantibus ac exteris vendit carius, quam incolis loci.

R. Si pretium est taxatum, non potest tuta conscientia his carius vendere quam aliis. Si vero pretium publica auctoritate non est taxatum, potest alienigenis, quin tamen excedat limites justii pretii, quod vocatur *rigidum*, seu *summum*. *Pontas.*

CASUS V. Cajus Caupo & Convivator Aureliani, ubi capo assus communi pretio venditur pro 30. crucigeris &c. Audiens autem, quod Rex cum suo comitatu advenerit, illum vendit pro 45. crucigeris.

R. Cajus non potest argui ullius injustitiæ: sicut enim raritas emptorum minuit pretium mercis, ut contingit ad finem nundinarum, sic emptorum frequentia pretium auget. *Pontas.*

CASUS VI. Leander Caupo catholicus Genevæ quibusdam hujus urbis incolis recusat apponere carnes diebus ab Ecclesia prohibitis, quamvis alii Caupones etiam catholici in hac re nullum sibi moveant scrupulum. Magistratus minatur Leandro ejectionem ex urbe, nisi, ut alii, hisce diebus carnes apponat.

R. Leander tenetur potius omnia sufferre, quam Magistratui huic acatholico morem gerere; maxime si constet, Magistratum sic jubere ex odio & contemptu erga religionem catholicam. *Pontas.*